

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LRFs synpunkter på EU-kommissionens förslag till regelverk för Nationella och regionala partnerskapsplaner

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, har tagit del av regeringens remiss av EU-kommissionens förslag till regelverk för Nationella och regionala partnerskapsplaner för perioden 2028–2034 och har följande att anföra.

LRF anser att budgeten för CAP behöver öka kraftigt för att kunna rymma insatser för att uppfylla målen i den nationella livsmedelsstrategin, ökade ambitioner för robusthet i företagen, nationella och internationella åtaganden inom miljö, klimat och djurvelfärd samt för att kunna ta höjd för de senaste årens kraftiga inflation. Regeringen behöver därför verka för att öronmärkningen till CAP i EU-kommissionens förslag till långtidsbudget ökar samt skjuta till ytterligare nationell medfinansiering jämfört med dagens nivå.

LRF anser att gårdsstödet ("gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd") ska vara lika för alla och motsätter sig EU-kommissionens förslag om att gårdsstödet ska trappas ner över ett visst belopp och att ett tak sätts på beloppet per företag. LRF motsätter sig också förslaget om att gårdsstödet ska riktas till vissa grupper eller geografiska områden, med undantag för ett högre gårdsstöd till unga.

LRF prioriterar CAP-ersättningar som är riktade till den aktiva produktionen, t.ex. kompensationsstödet, miljöersättningar och djurvelfärd samt investeringsstöd. LRF prioriterar också gårdsstödet och anser att kravet för att få gårdsstöd behöver öka.

LRF är kritisk till att EU-kommissionen föreslagit att antalet obligatoriska åtgärder i CAP ökar, inte minst riskhantering och stöd för små företag. Detta är inte minst problematiskt i skenet av den föreslagna betydande minskningen av budgeten för CAP.

LRF ser behov av att dagens flora av ersättningar kvarstår och att följande nya eller vidgade ersättningar införs: Djurvelfärdsersättning för dikor, kopplat stöd för får med lamm samt investeringsstöd och kompensationsstöd även för affärsmässig hästverksamhet.

LRFs medlemmar kan producera mer för fler, men för det krävs förutom goda förutsättningar på marknaden även bra förutsättningar i jordbrukspolitiken.

Här är svenskt jordbruk idag – vad behöver CAP göra?

Ett avlångt land

Sverige är till ytan det tredje största landet i EU och befolkningsmässigt det tionde största. Jordbruket är spritt i hela landet men har sin tyngdpunkt i södra Sverige. Förutsättningarna för att bedriva jordbruk varierar stort från söder till norr vilket betyder att jordbrukspolitiska ersättningar spelar en väsentlig roll för utbredningen av produktionen i landet. En annan faktor som pekar på vikten av spridd livsmedelsproduktion i landet är det senaste decenniets geopolitiska utveckling och det tydliga samhällsuppdraget att återuppbygga den nationella försvars- och beredskapspolitiken som följt av det osäkra omvärldsläget.

Vi kan producera mer

Svenskt jordbruk har en unik potential att öka produktionen i förhållande till inhemsk konsumtion, att skapa tillväxt utan att producera marknadsstörande överskott. Det finns också potential att göra det på ett hållbart sätt genom att ersätta mindre hållbara, importerade, varor på svenskens tallrik. Livsmedelsstrategins mål från 2017 om att öka produktionen i landet har varit en milstolpe för inriktningen framåt och Jordbruksverkets förslag hösten 2025 om siffrsatta mål för olika produktgrupper som uttrycker en tydlig ökning i förhållande till dagens jordbruks- och trädgårdsproduktion är enligt LRFs mening av mycket stor vikt för bland annat politiska prioriteringar framgent. Och när det gäller behovet av ökad produktion i landet spelar naturligtvis de centrala och traditionella jordbruksområdena en avgörande roll. Därför är de jordbrukspolitiska villkoren i förhållande till andra EU-länder viktiga för en god och förstärkt konkurrenskraft för svensk produktion.

CAP utgör en av grundförutsättningarna för att sektorn ska kunna ha en avgörande roll i samhällsutvecklingen

Sveriges och EUs mål för klimat och miljö är områden där jordbruket har en viktig roll. Här finns betydande utmaningar kring fossiloberoende produktion, klimatanpassning och biologisk mångfald.

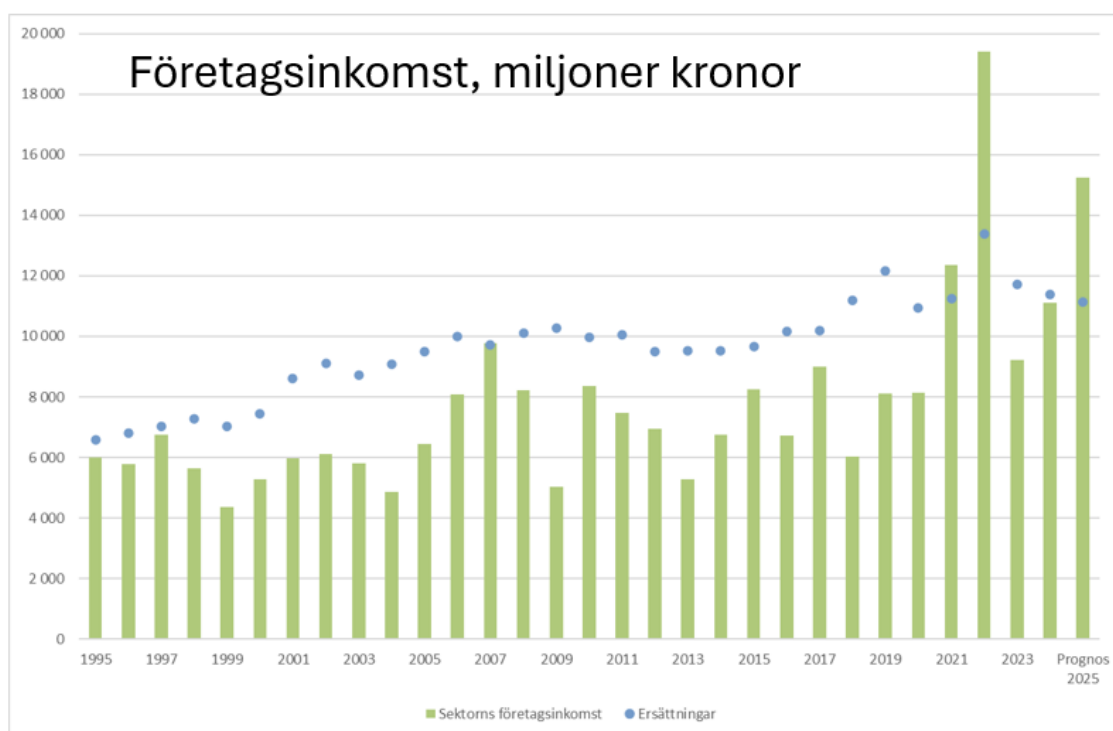
Jordbruket står, tillsammans med resten av livsmedelskedjan och det offentliga, också inför utmaningen att säkra landets livsmedelsförsörjning. Detta innebär att resurser kommer att gå till ökad robusthet och minskade sårbarheter för geopolitiskt uppkomna kriser på gårdsnivå. Satsningar som inte alltid ökar lönsamheten och konkurrenskraften i fredstid.

CAP (i första hand dagens så kallade direktstöd) utgör idag en stabiliserande faktor på företagens ekonomi i en omvärld med allt fler faktorer som ger exempelvis varierande skördar. I viss mån kan CAP bidra till att sektorn står bättre rustad för utmaningarna men långsiktigt behöver livsmedelsmarknaden och produktpriserna bära kostnaderna för anpassade och förändrade produktionsmetoder och beredskapsåtgärder behöver även fortsatt ligga inom försvarsbudgeten.

CAP driver också regelbördan för svenska jordbrukare så det är av största vikt att förändringarna i CAP inte ger mer regler och att alla möjligheter till förenkling används.

Ljusning i företagens ekonomi – men EU-ersättningarna utgör fortfarande en väsentlig del

Ekonomi i svenskt jordbruk har förbättrats under senare år efter en ganska lång period, 2010–2020, med relativt svag lönsamhet. 2022 nåddes den hittills högsta företagsinkomsten medan 2023 och 2024 uppvisade sämre resultat. 2025 blev utfallet återigen bättre tack vare goda animaliepriser och framåt är LRFs bedömning att det behövs en lönsamhetsnivå som ligger i paritet med åren med god företagsinkomst för att nödvändiga investeringar och generationsskiften ska kunna genomföras.

Källa: Jordbruksverket. Uppgifter för 1995–2024 från Ekonomisk kalkyl för jordbruket (EAA) och för 2025 Prognos och preliminära beräkningar av EAA. Priserna är löpande (dvs. utan att ta hänsyn till inflation) I diagrammet ovan har vi lagt samman posterna subventioner inom jordbrukets produktion och övriga produktionssubventioner vilket innebär att även det nationella stödet till norra Sverige ingår liksom nationella krisstöd i samband med torkan 2018 och höga insatsvarukostnader under senare år.

Historiskt sett har sektorns ersättningar inom CAP uppgått till ungefär 10–11 miljarder kronor årligen vilket motsvarar en stor del av sektorns resultat. Relationen mellan företagsinkomst och ersättningar skiljer sig stort mellan enskilda företag och sektorer. Företagsinkomsten ska täcka det arbete som inte betalas med lön, ersättning för eget satsat kapital och buffert och investeringar för framtida behov. Utfallet av den kommande CAP-reformen kommer självfallet att påverka företagsinkomsten efter år 2027.

LRF motsätter sig EU-kommissionens förslag till minskad budget för CAP – kraftigt ökat behov av nationell medfinansiering

Mot bakgrund av ovanstående ser LRF att budgeten för CAP behöver öka. Vi är därför mycket oroad över EU-kommissionens förslag med en kraftigt minskad budget för CAP och verkar för att grundfinansieringen på EU-nivå bibehålls eller ökar jämfört med dagens CAP-budget.

EU-kommissionen har föreslagit en EU-budget (MFF, Multiannual Financial Framework) för perioden 2028–2034 som omfattar totalt cirka 2 000 miljarder euro (1,26 % av BNI) vilket är en väsentlig höjning jämfört med nuvarande period 2021–2027. Cirka 865 miljarder euro förslås allokteras till Nationella och regionala partnerskapsplaner och av dessa 865 miljarder euro föreslås knappt 294 miljarder öronmärkas till EU:s gemensamma jordbrukspolitik CAP.

Tilldelningen av CAP-medel till Sverige uppgår i förslaget till cirka 5 miljarder euro (cirka 700 miljoner euro per år i sju år), vilket är ungefär 82 % av nuvarande tilldelning (jämförelse med hela perioden 2021–2027, åtgärder utanför öronmärkning grovt borträknade¹).

LRF menar att det inte är ansvarsfullt att i rådande läge minska budgeten för CAP. Det geopolitiska läget, behovet av mer inhemsk matproduktion enligt målen i den nationella livsmedelsstrategin, mer omfattande lagstiftning, behovet av grön uppväxling och de senaste årens kraftiga inflation gör att budgeten behöver höjas kraftigt. Inflationen sedan 2021 uppgår till nästan 25 %. Regeringen skjuter i dagsläget till cirka 3 miljarder kronor årligen i nationell medfinansiering till CAP. Om nuvarande omfattning av CAP-budgeten ska behållas behöver medfinansieringen öka med i storleksordningen 2 miljarder kronor per år, och om det ska tas höjd för inflation behöver den nationella medfinansieringen mer än fördubblas jämfört med idag.

EU-kommissionens förslag till nästa CAP innebär också att en större andel av åtgärderna blir obligatoriska att införa och att det också införs obligatoriska prioriteringar om miljö och klimat (artikel 4) och detta rymmer inte med att de samtidigt föreslår en väsentlig minskning av budgeten. LRF har noterat regeringens ståndpunkter om att antalet obligatoriska åtgärder ska minska, vilket LRF välkomnar, om inte antalet obligatoriska åtgärder minskar skulle även en budget på befintlig nivå urholkas. LRF anser även att hela kommande CAP-budget bör ligga fast under perioden, det vill säga LRF motsätter sig EU-kommissionens förslag om att investeringsstödet ingår i en budgetflexibilitet. Investeringsstödet bör hanteras budgetmässigt på samma sätt som övriga delar av CAP.

---

¹ Tilldelning 2021–2027 är cirka 6,5 miljarder euro men i den summan ingår även Leader, kompetensutveckling, innovation/EIP och samarbetsprojekt som inte ingår i öronmärkningen till CAP i nästa period. Knappt 7 % av nuvarande budget för CAP 2023–2027 (data per den 16 oktober 2025) ligger på åtgärder som föreslås finansieras av icke öronmärkta medel för CAP i kommande budgetperiod. Om knappt 7 % dras bort från EU-tilldelningen om 6,5 miljarder euro fås siffran 6,1 miljarder. Förslaget om tilldelning för nästa period uppgår således till cirka 82 procent av nuvarande EU-medel för CAP.

LRF motsätter sig EU-kommissionens förslag om att integrera CAP i regelverket för Nationella och regionala Partnerskapsplaner

I de Nationella och regionala partnerskapsplanerna (NRP) ska varje medlemsland ange hur man avser genomföra bland annat den gemensamma jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och fiskeripolitiken. För CAP:s del innebär det också att den nuvarande strukturen med två pelare ändras, där två olika EU-fonder har finansierat respektive pelare, tas bort. Det innebär därutöver även att nuvarande ordning med Nationell strategisk plan för CAP tas bort.

LRF menar att borttagningen av pelarstrukturen riskerar att ge mer ojämna konkurrensvillkor mellan länder inom EU vilket i förlängningen hotar den inre marknadens funktionssätt. Pelarstrukturen innebär en styrning på EU-nivå som säkerställer att den gemensamma jordbrukspolitiken är gemensam. Styrningen omfattar inte minst budgetmässiga aspekter där finansieringen av det som idag räknas som inkomststöd på en övergripande nivå avgörs av det gemensamma regelverket. Detta medför att konkurrensförutsättningarna i dagsläget inte tillåts skilja sig åt i så stor utsträckning mellan medlemsländerna.

För lantbruksföretagen kan inte LRF se att den föreslagna strukturen med NRP-planer skulle medföra några större förbättringar. Det finns snarare en oro att den nya strukturen ökar komplexiteten när fler myndigheter ska dela ansvaret för NRP-planen. NRP-planen kommer också innebära nya krav på uppföljning vilket kan ge ännu högre krav på detaljer i ansökningshandlingar. LRF har många medlemmar som drabbades svårt av försenade utbetalningar av CAP-ersättningar i samband med reformen som trädde i kraft 2014–2015, en större administrativ omorganisation där regelverket inte kommer vara klart förrän strax inpå ikraftträdandet är därför högst oroande. LRFs analys av EU-kommissionens förslag till ny struktur pekar på att det framför allt är EU-kommissionen som kommer gynnas av förenklingar, inte myndigheter i medlemsländerna och inte lantbrukarna.

LRF anser också att EU-regelverk som rör CAP bör hanteras av Jordbruksministerrådet. De delar som rör CAP i förslaget till NRP-förordning bör flyttas till CAP-förordningen. Det är inte lämpligt att grundläggande CAP-regler förhandlas av aktörer som inte normalt arbetar med jordbrukets frågor. I Sverige hanteras både NRP-förordningen och CAP-förordningen av samma minister vilket LRF ser som mycket positivt, men så är inte fallet i andra länder. LRF anser därutöver att EU-kommissionens förslag att utvidga definitionen av inkomststöd till att även omfatta till exempel miljöersättningar och investeringsstöd inte är lämpligt, det skapar förvirring och är ologiskt.

LRF förespråkar CAP-ersättningar som stärker lantbruksföretagen – gårdsstödet måste behållas intakt

Det är mycket högt prioriterat för LRF att gårdsstödet ("gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd" enligt förslag till nytt EU-regelverk) behålls intakt och att principerna

efter den nationella utjämningen fortsätter råda, dvs. gårdsstödet ska vara i princip lika högt i hela landet.

LRF motsätter sig således EU-kommissionens förslag om nedtrappning av gårdsstödsnivåer över 20 000 euro och tak på 100 000 euro. Jordbruksverkets beräkningar från juli 2025 pekar på att i storleksordningen 6 000 lantbrukare kommer att få avdrag på sitt kommande gårdsstöd vid beräkningar utifrån ett gårdsstöd om cirka 140 euro per hektar (ungefär nuvarande nivå på gårdsstödet). LRFs analys pekar på att det är dessa 6 000 företag som står för den absoluta merparten av livsmedelsproduktionen i landet. Det är dessa företag som har anställd personal och därmed lönekostnader, det är också dessa företag som i högre grad har möjlighet att investera i ny teknik och därmed driva utvecklingen av jordbruket framåt. LRF ser också att förslaget kommer innebära att företagssamarbeten kommer att försvåras och att befintliga samarbeten slås upp i de fall de i dagsläget har en gemensam SAM-ansökan.

Av EU-kommissionens förslag framgår att gårdsstödet i genomsnitt ska ligga på mellan 130 – 240 euro per hektar som ”enhetsvärde”. Beräkningar pekar på att, givet det svenska nationella kuvertet om knappt 5 miljarder euro, så skulle ett genomsnittligt gårdsstöd om 130 euro innebära att cirka 55 % av det nationella kuvertet kommer läggas på gårdsstödet. För LRF är det mycket prioriterat att gårdsstödet inte sänks, utrymmet för andra ersättningar minskar dock om inte den föreslagna budgeten justeras uppåt och den nationella medfinansieringen ökar.

Andra instrument i CAP som kompensationsstöd (inklusive nationella ersättningen till norra Sverige), djurvälståndersättningar och miljöersättningar kan användas i den mån riktade ersättningar behövs. Samtidigt kan sådana insatser inte likställas med gårdsstödet eftersom kompensationsstödet är just en kompensation för sämre förutsättningar att bedriva lantbruksproduktion och miljö- och djurvälståndersättningar innebär att ersättning lämnas för de merkostnader och intäktsbortfall som villkoren i ersättningarna ger upphov till. Gårdsstödet är ett mer renodlat inkomststöd. LRF skulle gärna se att dessa typer av ersättningar också skulle kunna innehålla ekonomiska incitament, men för att det ska vara möjligt krävs en ökad budget för att undvika att andra befintliga åtgärder i CAP tas bort eller minskas.

LRF är också tveksamma till förslaget om att ålderspensionärer som tar ut pension inte ska få del av gårdsstödet från år 2032. Bakgrunden till förslaget om ålderspensionärer är sannolikt att stimulera till generationsskiftet, vilket i sig är en positiv ambition. En stor del av svenska lantbruksföretagare är över 65 år idag och vi vill underlätta för unga att komma in i sektorn, men förslaget riskerar att få oönskade konsekvenser. Lantbruksföretagare har olika möjlighet och behov att överlåta företagen. Lönsamheten långt tillbaka påverkar de strategier man haft inför pension. Tillgång på övertagare varierar också och vissa bygder skulle riskera växa igen om inte äldre företagare brukar marken. Det är också problematiskt om CAP signalerar en maxålder för lantbruksföretagare som inte finns för andra sektorer. Lantbrukssektorn och myndigheter behöver arbeta för att generationsskiftet ska fungera, inte minst att

uppmuntra till pensionsplaner liksom en kultur som signalerar att det är möjligt och rimligt att dra sig tillbaka.

LRFs ståndpunkt om att CAP i huvudsak ska innehålla åtgärder som stärker lantbruksföretagen innebär att CAP bör innehålla verktyg för att öka företagets robusthet, till exempel i hantering av under- eller överskott av vatten. LRF anser att detta är viktiga verktyg även för en god beredskap. LRFs bestämda uppfattning är dock att CAP inte ska finansiera rena beredskapsinsatser inom lantbruket.

Ersättningarna i CAP ska riktas mot aktiv produktion och företagande

En utmaning i dagens tillämpning av CAP i Sverige är att det i vissa delar av landet är mer lönsamt att behålla marken och utföra en miniminivå av jordbruksaktivitet i stället för att sälja eller arrendera ut marken till en lantbrukare med mer aktiv produktion. LRF anser att styrningen mot aktivt brukande behöver öka i nästa CAP, dels för att premiera aktivitet framför passivitet, dels för att det inte är rimligt att lägga stora belopp på passivt brukande om budgeten för CAP minskar. Den aktiva produktionen kan vara t.ex. livsmedel och energi liksom foder och bete åt hästar och andra djur inom lantbruket. Det ska i huvudsak vara marknaden som styr vad som produceras.

LRF anser att följande idéer bör diskuteras mer ingående: begränsa möjligheten att få gårdsstöd för träda och extensiv vall (grödkod 49 och 60) och att ställa krav på att lantbrukare för att få gårdsstöd även söker kompensationsstöd eller miljöersättning. Det bör vara den som brukar marken genom odling eller bete som får del av CAP-ersättningarna. LRF ser att det inte är rimligt att en markägare som har all mark i träda år efter år får lika högt gårdsstöd som en lantbrukare med aktiv lantbruksproduktion. LRF anser också att en ersättning för aktivt brukade små åkrar bör utredas, detta skulle även kunna bidra till en riktning mot aktiv produktion.

Av ovanstående följer också att LRF förespråkar villkor i CAP-ersättningarna som förutsätter aktivitet, t.ex. krav på skörd eller bete i miljöersättning för vallodling och i kompensationsstödet, miljöersättningar som precisionsbrukande och fånggröda där det krävs en produktion för att få del av ersättningarna eller djurvälståndersättning där det krävs att djuren är satta i avel. LRF anser att dagens djurvälståndersättningar för sugor, mjölkkor och får bör kompletteras av en ersättning för dikor.

LRF motsätter sig EU-kommissionens förslag att det ska vara obligatoriskt för medlemsländerna att införa åtgärder för att extensifiera animalieproduktionen och för att gå över till motståndskraftiga produktionssystem inbegripet krav på handlingsplan för övergången (artikel 10 i förslaget till CAP-förordning). EU-regelverket bör inte omfatta regler på den detaljnivån, det bör vara upp till varje medlemsland att avgöra vilka insatser som är lämpliga att införa. Det är dessutom direkt olämpligt med ytterligare obligatoriska insatser med tanke på att budgeten för CAP minskar kraftigt. Det finns fortsatt behov av en miljöersättning för ekologisk produktion som gynnar en variation av produktionsformer. Det har länge funnits sådan ersättning och det har visat sig viktigt för utvecklingen av ekologisk produktion i landet.

LRF kan konstatera att kopplat inkomststöd är ytterligare en CAP-ersättning som tydligt är riktad mot aktiv produktion och som har potential att stödja en utveckling mot den tillväxt vi vill se i sektorn. Det är också viktigt att följa hur andra länder tillämpar kopplade stöd, till exempel upplever sockerbetsodlingen i Sverige konkurrens från grannländer som använder kopplat stöd för just sockerbetor.

Nötkött och får är produktionsgrenar som hittills haft relativt svårt att hävda sig mot importen i konkurrensen om utrymmet på svenska tallrikar. Nuvarande nötkreatursstöd i Sverige är mycket viktigt för såväl mjölk- som nötköttsproduktionen. Givet utvecklingen för lammproduktionen i landet, där det också sker en hög import av lammkött, anser LRF att nuvarande nötkreatursstöd kan utvecklas till att också omfatta får. Det är dock viktigt att det avser får som är insatta i avel och ger lamm.

Stöd för små företag – endast lämpligt om det är förenat med höga krav på aktivitet och inte ger lägre gårdsstödet

LRF anser att det är mycket tveksamt om ett särskilt stöd för små jordbruk vore lämpligt att införa i Sverige. Det är av stor vikt för LRF att nuvarande gräns om att bruka minst 4 hektar jordbruksmark för att kunna få del av gårdsstödet och kompensationsstödet kvarstår eller att en motsvarande ny gräns införs, och ett eventuellt småbrukarstöd bör ha samma gräns. Mindre företag än 4 hektar har möjlighet att ta del av miljöersättningar.

Om det inte ställs höga krav på aktivitet för att få del av småbrukarstödet skulle det sannolikt leda till ökade utmaningar om passivt brukande. LRF ser också, beroende på hur det utformas, att ett småbrukarstöd kan leda till höjda arrendepreiser eller svårigheter att arrendera mark om stödet blir för gynnsamt. Stödet måste differentieras utifrån arealstorlek. EU-kommissionens förslag om småbrukarstöd innebär att de företag som tar del av stödet ska omfattas av färre villkor. LRF ser positivt på förenklingar, men alla företag bör omfattas av förenklingar av politiken. LRF värnar det generella gårdsstödet och om ett småbrukarstöd skulle innebära att gårdsstödet sänks bör det absolut inte införas. LRF vill dock poängtera att dessa ståndpunkter inte innebär att vi inte vill främja små lantbruksföretag, det är viktigt för lantbruket i Sverige att det finns lantbruksföretag av olika storlekar.

Unga lantbrukare – inför etableringslån som pilotförsök

LRF ser positivt på att EU-kommissionen har stort fokus på unga lantbrukare och generationsskiftet. LRF anser att nuvarande ordning där unga nystartade lantbrukare får en extra arealbaserad ersättning och även startstöd bör vara kvar. LRF kan därför ställa sig bakom kravet om att gårdsstödet riktas något till unga nystartade lantbrukare. Startstöd och arealbaserat unga-stöd kompletterar varandra och startstödet är inte minst viktigt för de som inte brukar så stor areal, till exempel trädgårdsföretag och viss animalieproduktion.

LRF anser att reglerna för i vilken utsträckning det går att få unga-stöd eller startstöd om en småskalig verksamhet skalas upp till mer affärsmässig verksamhet bör ses över. I dagsläget erfar LRF att det förekommer för ofta att vissa lantbrukare ”straffas” för att de haft en liten verksamhet tidigare. Någonstans behöver dock gränsen dras.

Givet det ansträngda budgetläget anser LRF att startstödet inte bör öppnas upp för andra än unga nystartade lantbrukare (inklusive affärsmässig hästverksamhet), även om startstöd för andra åldersgrupper och andra näringar skulle kunna göra mycket nytta. Av samma anledning anser LRF att ett högre gårdsstöd endast bör lämnas under en övergångsperiod i samband med uppstart, som dagens unga-stöd.

LRF ställer sig bakom EU-kommissionens förslag att varje medlemsland ska ta fram en strategi för generationsväxling, och att en sådan strategi också ska omfatta insatser utanför CAP. Det är många faktorer utanför CAP som också påverkar möjligheten att genomföra generationsväxlingar inom lantbruket. En viktig faktor för unga är den generella lönsamheten för alla lantbrukare, om lönsamheten stärks ger det även en stärkt framtidstro och ökad attraktivitet för sektorn.

LRF anser att regeringen bör införa finansieringsinstrument i form av etableringslån eller annat lämpligt instrument för unga lantbrukare. Detta skulle kunna vara ett första steg, en form av pilot, för finansieringsinstrument för lantbruket i Sverige.

Hästföretagare

Hästnäringen kan idag ta del av gårdsstöd och miljöersättningar men är i övrigt i princip undantagna från CAP-ersättningar. LRF ser med viss oro på EU-kommissionens förslag i artikel 6 CAP-förordningen om att kommande gårdsstöd (”gradvis avtagande arealbaserat inkomststöd”) i första hand ska ”riktas till jordbrukare som bedriver jordbruksverksamhet på sitt jordbruksföretag och aktivt bidrar till en tryggad livsmedelsförsörjning”. Det faktum att vi endast i mycket liten utsträckning äter hästkött i Sverige bör inte undanta företag med affärsmässig hästverksamhet från att få del av gårdsstödet. LRF ser en potential för ökad konsumtion av hästkött.

Det är logiskt och rimligt att hästverksamheter på jordbruksfastigheter ges liknande möjligheter att ta del av CAP-ersättningar som övrig primärproduktion. LRF har under många år framfört att även hästnäringen bör komma med i kompensationsstödet. LRF anser att regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att utreda hur en integrering av hästnäringen i kompensationsstödet bör gå till. LRF anser också att det är viktigt att företag med affärsmässig hästverksamhet får ta del av investeringsstöd och startstöd.

Riskhantering – bör inte vara obligatoriskt i CAP

LRF anser att EU-kommissionens förslag om att göra det obligatoriskt för medlemsländerna att erbjuda CAP-ersättningar för riskhantering är olyckligt om det innebär att varje medlemsland behöver införa stöd för försäkringar. Om förslaget om obligatorisk riskhantering införs behövs en analys av vilka instrument som bör

genomföras i Sverige, t.ex. om det kan innebära mer förebyggande insatser som att anlägga bevattningsdammar. Det är tydligt att försäkringspremier för skördeskadeskydd blir mycket höga. LRF anser att medlen i CAP primärt ska vara riktade till lantbruksföretag och inte till exempel försäkringsbolag.

Avbyttjänst

LRF kan konstatera att många lantbrukare, inte minst mindre företag och yngre företagare inom animalieproduktionen, har svårt att få avlastning. Det råder ingen tvekan om det finns ett behov av avbyttjänster och hur sådana på bästa sätt kan kompetensförsörjas så att de klarar att bistå dagens jordbruk. LRF ser dock inte att medel från CAP bör finansiera uppstart eller drift av en avbyttjänst.

Investeringsstöd

LRF kan konstatera från de interna diskussioner vi fört om CAP att många upplever stora brister i hur investeringsstödet fungerar idag, lösningarna och förslagen skiljer sig dock kraftigt åt i landet och mellan sektorer. LRF avser återkomma till regeringen med förslag om framtida utformning av investeringsstödet.

Producentorganisationer frukt och grönt samt skolprogrammen för frukt och mjölk

Vad gäller förslaget om stöd för producentorganisationer inom frukt och grönt anser LRF att EU-kommissionens förslag till finansieringsmodell är problematisk. Reglerna behöver vara tydliga och samma i hela EU för att inte snedvrider konkurrensen.

LRF har lämnat kommentarer på förslag om regler för producentorganisationer frukt och grönt samt skolprogrammen för frukt och mjölk till regeringen i september 2025.

Biodling

LRF vill framhålla vikten av att biodlingsföretag ges goda förutsättningar, t.ex. genom att de motsvarande de möjligheter som idag ingår i den strategiska planen för CAP kan fortsätta i nästa period.

Förenkling av politiken

LRF uppskattar regeringens och Jordbruksverkets ambitioner att förenkla CAP och detta bör också genomsyra kommande CAP. LRF ser dock inte att borttagna ersättningar innebär betydande förenklingar, inte minst eftersom det är frivilligt att ta del av ersättningarna. LRF ser att det kan genomföras betydande förenklingar i genomförandet av politiken och ser att dessa frågor kan diskuteras i Jordbruksverkets ”Förenklingsgrupp”.

Nuvarande system för grundvillkor görs om i nästa period till ”Gårdsförvaltning” och EU-kommissionen menar att mer nationell anpassning ska vara möjlig. Det bör i det

sammanhanget finnas möjlighet att genomföra betydande förenklingar jämfört med nuvarande utformning och tillämpning av grundvillkor. Det är i detta sammanhang prioriterat för LRF att villkoren inte går längre än nationell lagstiftning och att endast villkor där det tydligt framgår vilken nytta som åstadkoms behålls. Exempel på delar som kan tas bort är villkoren villkor om växtföljd eller gröddiversifiering men även kravet på att bibehålla en viss areal permanent gräsmark.

LRFs övergripande ståndpunkter

LRFs riksförbundsstyrelse antog följande övergripande ståndpunkter om EUs gemensamma jordbrukspolitik, CAP, i mars 2024, och de detaljerade ståndpunkterna i detta remissvar följer LRFs övergripande riktning för CAP.

- CAP ska vara ett stöd för LRFs vision om att de gröna näringarna har en nyckelroll och en tätposition vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft i det hållbara samhället. CAP ska också bidra till att uppfylla målen i den nationella livsmedelsstrategin.
- CAP-ersättningarna ska primärt bidra till en konkurrenskraftig, lönsam och växande primärproduktion i hela landet. Därutöver kan CAP vara ett verktyg för lantbrukets gröna omställning med utmaningar inom miljö- och energiområdet liksom såväl klimatpåverkan som anpassning till ett förändrat klimat. Därigenom bidrar CAP också till motståndskraftiga företag och stärkt försörjningsberedskap. Det nationella genomförandet av CAP ska säkerställa Sveriges konkurrensförhållanden mot andra EU-länder.
- Budgeten för CAP behöver öka, inte minst på grund av skärpta villkor och högre kostnadsläge. Återflödet av budgetmedel till Sverige och den nationella medfinansieringen av CAP är därför avgörande. I det fall EU utvidgas kommer det också föranleda behov av en ökad CAP-budget.
- CAP ska underlätta för utvecklingen av lantbruksföretag, ägarskiften av lantbruksfastigheter och förnyring av sektorn.
- CAP-ersättningarna ska i första hand riktas till aktiva producenter och ersättningarna bör ge förutsättningar för långsiktig planering av lantbruksföretagandet. Regelverken ska vara enkla så att administration och utbetalningar underlättas. CAP ska inte störa prissättningen på lantbruksprodukter negativt.

Detta remissvar har antagits av presidiet för LRFs riksförbundsstyrelse,

Palle Borgström
Ordförande LRF Riksförbundsstyrelse

Kontaktpersoner:
Sofia Björnsson; sofia.bjornsson@lrf.se,
Marie Törnquist; marie.tornquist@lrf.se